

PINAR SÖNMEZ

UYKU KAÇSA RÜYA KALSA

DESTEK YAYINLARI: 475

EDEBİYAT: 164

UYKU KAÇSA RÜYA KALSA / PINAR SÖNMEZ

Her hakkı saklıdır. Bu eserin aynen ya da özet olarak hiçbir bölümü, telif hakkı sahibinin yazılı izni alınmadan kullanılamaz.

Genel Yayın Yönetmeni: Ertürk Akşun

Editör: Devrim Yalkut

Kapak Tasarım: İlknur Muştu

Sayfa Düzeni: Cansu Poroy

Destek Yayınları: Temmuz 2014

Yayıncı Sertifika No. 13226

ISBN 978-605-4994-80-9

© Destek Yayınları

İnönü Cad. 33/4 Gümüşsuyu Beyoğlu / İstanbul

Tel.: (0) 212 252 22 42

Fax: (0) 212 252 22 43

www.destekyayinlari.com

info@destekyayinlari.com

[facebook.com/ DestekYayinevi](https://www.facebook.com/DestekYayinevi)

twitter.com/destekyayinlari

Pasifik Ofset Ltd.Şti.

Sertifika No. 12027

Cihangir Mah. Güvercin Cad. No:3/1

Baha İş Merkezi A Blok Kat. 2 34310

Haramidere İSTANBUL / TURKEY

Tel.: (0) 212 412 17 00

PINAR SÖNMEZ

UYKU KAÇSA
RÜYA KALSA

Canım Annem ve Babam'a...

İÇİNDEKİLER

Birike Birike	9
Nina Simone, Kuşlar ve Sırlar	17
Bir İlişkinin İlk Sözlüğü	29
Bregovic'in Sırım Gibi Bacakları.....	37
Hassasiyetin Son Günleri	49
Gölgede	57
Pastel	63
Yakışıklı Kumral Adamın Fotoğrafi.....	71
Şaşkınlığımızı Siler misiniz?.....	79
Hiçbir Şey Değişmeyecek	87
Buz Işığı	93
İki Telefon, Öncesi ve Sonrası.....	103
Kamaşma	111
Başımda Bir Koza	117

BİRİKE BİRİKE

“Yaşam yalnızca sokaklarda.”
– Tezer Özlü, *Çocukluğun Soğuk Geceleri*

Galatasaray civarındayken aldığım simidi yiye yiye meydana kadar gelmiştim. Derhal karşıya geçmeliyim, hava da karardı derken meydana bakan otelin yanında, kocaman bilbortta onun fotoğrafını gördüm.

Dudağımın kenarındaki susamlar atkıma düştü.

onun fotoğrafı – sevgilinin yüzü – eski sevgilinin yüzü.
taksim’in ortasında, kocaman – başarısı.
bana ihtiyacı yok. beni önemsemyordur.
ben çektim – şehrin ortasında. kocaman.
herkesin ona bakmasını ben sağladım.
haberim yok – arayıp sormadı bile.
söylemedi bile.
benim fotoğrafım – o ya da değil.
taksim’in ortasında. kocaman.

Rüzgâr soğuk üflüyor. Atkımdaki susamlar göğsüm hizasında uçuşuyorlar. Bakıyorum, caminin kenarında çeşme var. Varmış. Mermerden salıncak. Sallandığıma göre...

Hadi sadece bana zaman ayır, dediği gün. Fotoğraflarımı beğenmeye başladıkları, onun yeni yeni müzik işine girdiği zamanlar. Özel hazırlanmıştı o sabah. Kirli sakal. Sigara içmez, ama kırk yıllık tiryaki gibi tutmuştu sigarayı. Tutmuş. Gözler kısık. Tüm gün fotoğraf çekilmeye hazır bir erkek şimdi olağandışı geliyor. Gereksizinden olağandışı.

Az ötede kırmızı arabasını park etmiş kestanecinin ağzından da ocağından da duman çıkıyor. Kestaneci yarı elini, yarı kestaneyi çiziyor. Yine fotoğrafa çeviriyorum gözümü. Yürürken, duştayken, yemek yer, televizyon izlerken onun beni izlediğini düşünürdüm... ve işte karşımda. Neresinden tutacağını bilemediğin duygular uğultu yaratıyormuş.

bu o değil ki...

bu onun değil ki...

bu fotoğrafı ben yaptım.

Binlerce insanın benim çektiğim fotoğrafı görmesi bir hayaldi, şimdi gerçek, ama benim çektiğim söylenmiyorsa fotoğraf benim olmaktan çıkıyor. Çıkıyor da gösterilmiyor... göstermiyor... beni göstermiyor. Ben yokum. Halbuki bu bilbort benim sayemde var. O bilbort benim. O resim(deki) benim. Çapraz nefretler birbirine dolanıyor.

Acayip bir şey.

Bunu o sanacaklar...

O kitaplardan birinde bir söz vardı. Fotoğrafçılığın asıl hün-
neri, düzenlenmiş görsel bir yalan söyleyebilmektir, diyordu.

öyle yakışıklısın ki burada ve öyle yalan ki...

ne güzel yalan söylemişim.

iyisindir, ama bu kadar da değil...

bu kadar şahane...

bu kadar şahane olan sen değilsin

benim yaptığım fotoğraf.

hiç düşünmemiştim üstünde bu kadar. onca fotoğraf çek-
tim, hiçbirinde durup böyle düşünmedim. çok garip.

benden bu kadar uzaklaşan şeyin sonunda beni bu kadar
içine alması...

deklanşörüm, gözüm, elim sayesinde, onca insan beni pis
pis terk eden sana bakıyor.

öyle harikayım ki yine benimle yaşıyorsun. alternatifim
yok. ah ah...

biriyle mi konuşmam gerek?

Çeşmenin soğuğu mermerden yavaş yavaş kalçama işli-
yor. Mermerden kalça. Aldırmıyorum.

senin tenin böyle beyaz mı ki...

sen bu kadar yakışıklı mısın ki...

sen küstahsın

Wilco'nun Karavanı'nı izliyorduk, Ebru Ceylan anlatıyor-
du. "Ben fotoğrafı yapmaya inanıyorum." "Yüzde yüz katılı-
yorum" demiştim. Sen ne demiştin hatırlamıyorum.

Biliyor, tüm düşüncemi, deklanşörün hissiyatını, hepsini biliyor. Bile bile küstah.

ilk düşünce yanıltır, ikincisi akliselimken gelmiştir. artık ikinci düşünceyi bekliyorum...

sen öğrettin bunu.

üçüncüsü daha da iyi olacak...

bak, şimdi üçüncüyü, dördüncüyü de öğretiyorsun.

İstiklal Kitabevi'nin kapanıyor olduğunu yine amaçsızca dolaşırken görmüştük. Üzül müştüm ben. Girip bir sürü fotoğraf kitabı almıştım. Eve gelip onlara bakmadan önce, çok soğuk, demiştin. Alt katın kaloriferiyle ısınan duvara dayalı, sokağın soğuğunu üzerimizden çıkarıp da... Artık bir ısınma biçimimiz ve yerimiz vardı elimizde. "Soğuğa elveda, sıcağa merhaba partisi" yapıyorduk her gün. Hızın ayarlanabildiğini de, her seferinde farklı olabileceğini de, fotoğraf yapmayı da kitaplardan değil, o duvarda öğrendim.

Yürüyüşleriminse hep amacı var artık.

Kurtuluş'taki evinden çıkardık. Saçlarımı kulaklarımın üzerinden, iki yandan alır tepede toplardım, yüzün açılıyor, derdi, çok severdi. Ondan önceki de öyle dediği için şaşırıyordum, kendimden daha bir emin oluyordum.

Birike birike biliyoruz kendimizi.

Şu andaki de mi birikmek?

Olmaz olsun böyle birikmek.

Yürürdük Taksim'e kadar. Harbiye'de Askeri Müze'nin yanından her geçişte ikimiz bir ağızdan derdik, "Müze'ye de hiç gelmedik."

Ve hep öyle olacağını sanırdım. Bu yüzden önemli. O Harbiye Askeri Müzesi orada hep duracak, biz hiç gitmeyeceğiz, yanından geçerken hep "Buraya da bir gelmedik" diyeceğiz...

Ayrıldığımızda gitsin istediğim, üstesinden gelmeye çalıştığım bir sızı bile daha iyiymiş. Hüzün tuhaf bir huzura dönüşebiliyormuş. Ayrılık iç dünyada, haksızlık dış dünyada... Bir de sevdiğinin haksızlığı, böyle zihni ortadan ikiye ayırıyormuş. Başını ağırdan aldırmiyormuş.

Seçenek diyordum, değil mi?

Sana ne benim fotoğrafımdan, izin yok, telefon bile yok. İkinci kez terk edilmek gibi... ve daha soğuk. İki yabancı.

Bir kız yanıma oturuyor, telefonda kart bilgilerini veriyor. Tramvay kesiyor caddenin görüntüsünü.

Sonra onun bu müzik işleri bir anda çok ilerledi, ben fotoğrafa bu kadar emek harcarken onun hiç çaba göstermeden talihin kucağında yükselişine tanık olmaya başladım. Gerisi çorap söküğü...

Yerini değiştirmeyen üç kişiyiz koca meydanda. Yanımdaki kız, kestaneci ve ben. Kestaneci hâlâ yarı elini kesiyor, yarı kestaneyi... Kızın telefon konuşması bitene ve kestanecinin eli doğrana doğrana kalmayana kadar buradayız herhalde...

Herkes Emel'in avukat babasına sorar ne soracaksa. Onun, bir travma anını anlatacağım ilk kişi olması kimin aklına gelirdi...

Anlatıyorum durumu Emel'e. Benim fotoğrafım, diyorum. Babası istiyor telefonu. Yazılı iznin var mıydı? Hayır, katiyen, telefon bile açmadılar. Boş ver telefonu, yazılı izin yoksa kullanamaz zaten, peki değiştirmişler mi? Anlamıyorum, değiştirdikleri için kullanabileceklerini iddia edecekler herhalde. Evet, diyorum, biraz oynama var. Daha iyi, diyor. Daha mı iyi? Kanuna göre, fotoğrafı değiştirdilerse değerinin üç katını isteyebilirsin. Gerçekten mi? Evet, üç katı. Bunu yapmak istiyorsan dava açabilirsin.

Uğultu, beremi başımdan fırlatıyor atıyor. Yanımda oturan beyaz montlu kızda hiç duymadığım bir telefon zili: zırlı zırlı, beter. Topuklular, zırlıtlar, uğultular... Tenceredeki yemek gibi, karıştırdıkça başka parça geliyor kepçeye, her saniye farklı bir ses. Tiz, boğuk, bağırıklı, abartılı...

Evet, lütfen, istiyorum.

Uğultu, şaşkınlığıma çarptı. Nasıl bu kadar çabuk. Bu kadar pervasız. Onca insan çabalıyor zıkkım gibi... Doğru dürüst ilgilenmezdi bile müzikle. Nasıl böyle birdenbire uçtu gitti de kondu İstiklal'in bilborduna.

Milli Piyango çekiliş sonucu alan amca teksir kâğıdını çantasına koyuyor. Kestane kokusu burnumda. Cayır cayır yanan elime soğuk soğuk dokunuyor rüzgâr. Uzakta bir yerden Cohen'in sesi geliyor. Film olsa duygulanırım. Farklı ama. Filmde de aynı derecede hüzünleniyorum, seviniyorum, coşuyorum. Ama öfkelenmiyorum. Öfkelenmiyormuşum.

Emel'in avukat babasıyla aramıza *dokunsalar ağlayacağım sessizliği* giriyor. Bir duruyor. Sonra sessizliğime sesleniyor. Kızım, diyor, bak manevi acının karşılığını çektiremezsin

hukukta, manevinin karşılığı da maddidir. Ona ancak maddi acı çektirirsin, manevi tazminatın da anlamı bu.

Kim bilir... Bildiğim tek şey, canını sıkacağım. Her ne kadar tahterevallide can acısına karşılık gelmeseyse de canını sıkılmak da bir ağırlık yapar herhalde. Üç katını.

Böyle bir cümle ancak mermerin soğğunun kılıç gibi içime işlediği bir anda gelebilirdi. Dedim ya, sonra peş peşe gelir düşünceler ve soyarsın sevgiliyi soyar gibi, en yalın hali, en son gelir, öyle gibi... duvara dayarsın düşünceleri... üçüncü, dördüncü... bir geri... üç katı... Mermerin işlediği nihai düşünce de budur: üstesinden gelemediğimiz sözcükler var.

mermerden sevgili.

mermerden yabancı.

ilk kez yabancıyız.

Sıraselviler yoluna giren arabaların önünden karşıdan karşıya geçiyorum. Bilborda yaklaşıyorum. Bir karaltı var ağzının kenarında. Kuş pislemiş. Var ya, bir gülüyorum ki...

NINA SIMONE, KUŞLAR VE SIRLAR

*“Zaten yazan insanın benim için
en ilginç verileri mektupları.”*

– Tezer Özlü, *“Leyla Erbil ile Mektuplaşmaları”*

*“Gerçek onu aradığımız için, onsuz olamayacağımız için,
bütün yaratıcılığımız, insan olmamızın sırrı, haklıdan yana
olmamızla, gerçekle mümkün olduğu için bağlıyız ona.”*

– Leyla Erbil, *Karanlığın Günü*

Anneannem dudaklarına, kendime yeni aldığım sikla-
men rengi ruju sürmüş, boş arsaya bakan salon penceresinin
yanındaki bej koltukta oturuyor. “Çok yakışmış” diyorum.
Gerçekten yakışmış. Bu yaşta hem de... Gülümsüyor. Kar-
şısında da benim koltuğum. Burası, evimizin kahve köşesi.

Nina Simone hastalığımız var, dersim olmadığı günlerde,
kahve içerken dinliyoruz. Birkaç kez başka şey dinlemeye
kalktık, baktık olmuyor. Sadece Nina Simone...

Bu koltuklarda oturup sohbet ederken yan arsayı uzun uzun izlemenin ikimizi de mest etmesine şaşırıyoruz. Engin bir manzara olmadığı kesin. Ona, evlendiğinde yerleştiği ilk evi hatırlatıyormuş, bana da dayatılan güzellikten hazzetmediğimi, sadece boşluğu izlemenin huzurunu yaşıyor. Aynı kapalı hava gibi... Hiçbir şey yapmak zorunda olmamanın engellenmemiş huzuru.

Anneannemin en benzersiz özelliğinin bu olduğunu düşünürüm. Aniden karar verip uyguluyor. Huzurlu bir koş-turmaca içinde... Yapacak işleri, yazacak yazıları var, ama o saç hep derli toplu, o şık elbiseleri her an dışarı çıkacak gibi üzerinde... Çıkıyor da... Birden çantasını alıyor, Şişhane'den kıvrılıyor Galata'ya...

Geceleri de birbirimize iyi geliyoruz. Şan Tiyatrosu'ndaki oyunları, kitaplarını nasıl yazdığını, arkadaşlarını anlatıyor, eski fotoğrafları çıkarıyor...

En çok bu ilgilendiriyor beni, yine roman yazsın istiyorum, pek oralı değil...

Arada içini sıkıntı bastığını sadece birkaç gece boş boş televizyon izlemesinden anladım.

İzlemez çünkü... Vakit kaybı görür... Ama gecenin dikenli ellerini hepimiz biliriz, bazen de vakit kaybolsun isteriz.

Ben beşinci torunum. Anneannemin *sevdiğine duyduğu kaygı* bana gelene dek azalmış sanırım. Endişelenmiyor çok. Güveniyor bana, hayata da... Zekiyim ben. Bunu söylüyor hep. Nasıl da işe yarıyor, öyle olduğuma canıgönülden inandırıyor beni.

Her iddiasına varım, yeniden resim yapabilmemin tek

nedeni, anneannemin evine taşınmış olmam. Kimselerin de bu yoktan manzara karşısında, bizim aldığımız keyfi almasına olanak yok. İlginç ki, rahatlığımız melankoliye dönmüyor asla. Bu boşluk ve yavaşlığın, hiçbir basmakalıp yönü olmadığından sanırım.

“Geliyor mu kahvelerimiz?”

Çok tatlısın, sanki benden başkası getiriyor da... Bu sefer suyu unutmuyacağım.

“Geliyor anneanne...”

Anneannesiyile yaşayan tanıdığım tek insanım. Muhtemem bir ev arkadaşı olduğunu ancak şimdi, yıllar sonra, ona taşındığımda keşfediyorum. Geçen hafta boyunca resmini yaptım, çok sevdi. Asmalımescit’te küçük bir atölye tuttuk arkadaşlarla. Her gün oraya geldi, bana poz verdi. Bayıldılar ona.

Çantasını eline aldığı gibi çıktığı günlerde Kuledibi’ndeki çay bahçesine gidiyor. Dizilerde ufak tefek rollerde gözükken tiyatroc Emine Teyze yanına geliyorsa sohbeta dalıyorlar, gelmiyorsa gazetesini orada okuyor.

Üç beş gün önce ben de ona katıldım. Hesabı ödedik, kalkmıyor.

“Niye?” dedim.

“Bak...” dedi. “Şu karşıdan gelen çifti görüyor musun?”

“Evet, tanıyor musun?”

“Uzaktan... Adam çok yaşlı, kadın her gün yardım ediyor kocasına, çıkarıyor onu. Geçen gün de şu sağdaki sokakta

gördüm, kedilere mama veriyorlardı... Bugün çok dolu burası, bekleyelim de onlara verelim yerimizi.”

Yaklaşmalarını izledik. Yavaş yavaş, amcanın ritmine uyarak yanımıza geldiler. Hep bir diğerrinin ritmine uyuluyor zaten.

Gerçekten de başlarıyla selam verdiler, biz kalkarken teşekkür ettiler. Anneannemin onların diğerr insanlara göre daha çok ihtiyaçları olduğunu düşündüğü için beklemesi etkiledi beni...

“Ne güzel ruj almışsın. Siklamen. Aferin sana... Renkli olun böyle...”

Şımarıkça söylüyorum:

“Ben küçükken bir gün seninkini sürmüştüm. Bu renkti...”

“Ben neredeydim?”

“Sen öğle uykusuna yatıyordun, ben kalkıyordum o zaman. Sen beni uyudu sanıyordun. Nasıl hatırlamıyorsun? Böyle bir rujdu. Anlamıştın tabii. Çıkaramamıştım ki...”

“Yok, hatırlıyorum. Bak sen... Demek beni uyutup kalkıyordun? Ben nasıl duymuyordum?”

“Yorgun oluyordun. Geceleri herkes yatınca yazıyordun, gündüz de beni bırakıyorlardı...”

Kahvesinden bir yudum alıp gülümsüyor.

“Neyse... Anneanne?”

Başını kaldırıyor...

“Buldum ben...”

“Neyi?”